

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

POSTUP PRI VÝKONE DOZORU V OBLASTI KOMPENZÁCIÍ SOCIÁLNYCH DÔSLEDKOV ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA PRI POSKYTOVANÍ PEŇAŽNÉHO PRÍSPEVKU NA OSOBNÚ ASISTENCIU

ÚVOD

Podľa **Plánu dozornej činnosti Inšpekcie v sociálnych veciach MPSVR SR** (ďalej len „ISV“) na **kalendárny rok 2024** v oblasti kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „kompenzácie ŤZP“) je dozor ISV zameraný na dodržiavanie plnenia povinnosti dozorovaného subjektu (fyzickej osoby):

- používať priznaný peňažný príspevok na **OSOBNÚ ASISTENCIU** podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch“) **NA USTANOVENÝ ÚČEL**,
- poskytovať pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len „osoba s ŤZP“), na ktorej zabezpečenie (pomoci) sa poskytuje peňažný príspevok na **OSOBNÚ ASISTENCIU** podľa zákona o peňažných príspevkoch v ustanovenej **KVALITE A V ROZSAHU**.

A. VÝKON DOZORU POVERENÝMI ZAMESTNANCAMI ISV POZOSTÁVA Z TROCH HLAVNÝCH ČASŤÍ:

- 1. ANALÝZA SÚVISIAJECHEJ DOKUMENTÁCIE** – poverení zamestnanci ISV získajú základné informácie o dozorovanom subjekte a osobe s ŤZP z informačných systémov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktorej obsahom sú dokumenty potrebné pre výkon dozoru (rozhodnutie, lekársky posudok, komplexný posudok, posudkový záver, záznam z vykonanej sociálnej posudkovej činnosti a pod.).
- 2. POZOROVANIE PROSTREDIEM** – v súvislosti s informáciami získanými zo spisovej dokumentácie, napríklad v prípade, ak je osoba s ŤZP odkázaná na pomoc pri príprave stravy, poverení zamestnanci ISV overujú napr., či je obydľie vybavené spotrebičmi na prípravu stravy (v prípade absencie takýchto spotrebičov sa zameriavajú na overenie, akým spôsobom je zabezpečená pomoc pri príprave stravy). Ďalej napr. v prípade, ak má osoba s ŤZP problémy s mobilitou, poverení zamestnanci ISV zisťujú, či sa v obydľí nachádzajú bariéry, resp. to, akým spôsobom je zabezpečená pomoc osobe s ŤZP pri prekonávaní týchto bariér pri konkrétnych úkonoch, pri ktorých je osoba s ŤZP odkázaná na pomoc.
- 3. ROZHOVORY** – poverení zamestnanci ISV vykonávajú štruktúrované rozhovory s dozorovaným subjektom a osobou s ŤZP, prípadne rodinnými príslušníkmi alebo inými osobami prítomnými pri výkone dozoru; v prípade sťaženej schopnosti komunikácie osoby s ŤZP sa využívajú alternatívne spôsoby komunikácie (gestikulácia, písanie), vrátane zabezpečenia tlmočenia.

Dozor v oblasti kompenzácií ŤZP sa vykonáva prevažne v obydľí osoby s ŤZP, z toho dôvodu pristupujú poverení zamestnanci ISV k samotnému výkonu dozoru s maximálnym rešpektom a zodpovednosťou k súkromiu a osobitostiam osôb s ŤZP, ako aj osobám zabezpečujúcim pomoc.

Počas výkonu dozoru môžu poverení zamestnanci ISV vyhotovovať zvukové, obrazové a obrazovo-zvukové záznamy na zdokumentovanie priebehu výkonu dozoru, a to po predchádzajúcom upovedomení dozorovaného subjektu a osôb s ŤZP, ako aj všetkých iných osôb prítomných pri výkone dozoru; vyhotovené záznamy je možné využiť iba na účely súvisiace s výkonom dozoru a na účely konaní podľa zákona o peňažných príspevkoch.

Poverení zamestnanci ISV taktiež na základe dostupných informácií, pozorovania prostredia a vykonaných rozhovorov v závere dozoru na mieste poskytujú dozorovanému subjektu a osobe s ŤZP základné informácie o možných nárokoch na ďalšiu pomoc s ohľadom na konkrétnu situáciu osoby s ŤZP (napríklad o možných nárokoch na pomôcky zo zdravotnej poisťovne, ďalšie peňažné príspevky na kompenzáciu ŤZP, základné informácie o odľahčovacej službe, o dôchodkových dávkach a pod.), samozrejme, spolu s informáciou, že konkrétny nárok posudzuje vždy príslušný orgán, prípadne poskytujú informácie, na aký orgán sa v konkrétnej veci môže dozorovaný subjekt alebo osoba s ŤZP obrátiť.

B. VÝSLEDKOM DOZORU MÔŽE BYŤ:

- **záznam z vykonaného dozoru** v prípade, ak nebolo pri výkone dozoru zistené porušenie plnenia povinností dozorovaného subjektu alebo
- **protokol o výsledku vykonaného dozoru** v prípade, ak bolo pri výkone dozoru zistené porušenie plnenia povinností dozorovaného subjektu.

Výsledky dozoru sa zverejňujú na webovom sídle ministerstva (ISV).

V prípade, ak je výsledkom dozoru záznam z vykonaného dozoru, je tento záznam v oblasti kompenzácií ŤZP výrazne formalizovaný a stručný, vzhľadom na prísne pravidlá na ochranu osobných údajov.

C. PEŇAŽNÝ PRÍSPEVOK NA OSOBNÚ ASISTENCIU:

Dozorovaným subjektom môže byť v tomto prípade:

- **fyzická osoba, ktorá poskytuje pomoc osobe s ŤZP**, na zabezpečenie ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie, teda osobný asistent,
- **osoba s ŤZP**, ktorej bol priznaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu.

V prípade, ak je **dozorovaným subjektom osobný asistent**, predmetom dozoru je dodržiavanie plnenia povinností podľa:

- **ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o peňažných príspevkoch – podmienky ÚČELU OSOBNÉJ ASISTENCIE.**

- *Účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia osoby s ŤZP a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.*
- *Poverení zamestnanci ISV pri výkone dozoru vychádzajú z individuálneho posúdenia odkázanosti konkrétnej osoby s ŤZP vzhľadom k zdravotnému postihnutiu a jej špecifickým potrebám.*
- *Poverení zamestnanci ISV zisťujú, či je pomoc osobe s ŤZP skutočne poskytovaná prostredníctvom osobného asistenta, a tiež, či jej je pomoc reálne poskytovaná v ustanovenom rozsahu a kvalite (podľa komplexného posudku a právoplatného rozhodnutia o poskytovaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu).*
- *Pri zisťovaní, či je pomoc poskytovaná v ustanovenom rozsahu, vychádzajú poverení zamestnanci ISV z rozsahu osobnej asistencie určenom podľa konkrétnych činností v rámci lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti.*
- **ustanovenia § 23 ods. 1 zákona o peňažných príspevkoch** – podmienky vykonávania osobnej asistencie **LEN FYZICKOU OSOBOU, KTORÁ DOVŔŠILA NAJMENEJ 18 ROKOV VEKU, MÁ SPÔSOBILOSŤ NA PRÁVNE ÚKONY A NIE JE ODKÁZANÁ NA POMOC INEJ FYZICKEJ OSOBY V ČINNOSTIACH, KTORÉ MÁ VYKONÁVAŤ AKO OSOBNÝ ASISTENT.**
  - *V prípade, ak je osobný asistent zároveň osobou s ŤZP, poverení zamestnanci ISV sa pri výkone dozoru zameriavajú aj na odkázanosť na pomoc inej fyzickej osoby samotného osobného asistenta, nakoľko pri takýchto činnostiach (pri ktorých je sám odkázaný na pomoc inej osoby) nemôže osobný asistent poskytovať pomoc osobe s ŤZP.*
  - *Poverení zamestnanci ISV overujú uvedenú povinnosť v štádiu analýzy dokumentácie.*
- **ustanovenia § 23 ods. 2 zákona o peňažných príspevkoch** – podmienky vykonávania osobnej asistencie **NA ZÁKLADE PÍSOMNEJ ZMLUVY O VÝKONE OSOBNEJ ASISTENCIE UZATVORENEJ MEDZI OSOBOU S ŤZP A OSOBNÝM ASISTENTOM.**
  - *Uvedená zmluva je vo väčšine prípadov súčasťou analyzovanej dokumentácie, v odôvodnených prípadoch však môžu poverení zamestnanci ISV vyžadovať predloženie tejto zmluvy od dozorovaného subjektu priamo pri výkone dozoru.*

V prípade, ak je **dozorovaným subjektom osoba s ŤZP**, predmetom dozoru je dodržiavanie plnenia povinností podľa:

- **ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o peňažných príspevkoch** – podmienky **ÚČELU OSOBNEJ ASISTENCIE.**
  - *Účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia osoby s ŤZP a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.*

- *Poverení zamestnanci ISV pri výkone dozoru vychádzajú z individuálneho posúdenia odkázanosti konkrétnej osoby s ŤZP vzhľadom k zdravotnému postihnutiu a jej špecifickým potrebám.*
- *Poverení zamestnanci ISV zisťujú, či osoba s ŤZP skutočne používa peňažný príspevok na zabezpečenie pomoci prostredníctvom osobného asistenta, a tiež, či jej je pomoc reálne poskytovaná v ustanovenom rozsahu a kvalite (podľa komplexného posudku a právoplatného rozhodnutia o poskytovaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu).*
- *Pri zisťovaní, či je pomoc poskytovaná v ustanovenom rozsahu, vychádzajú poverení zamestnanci ISV z rozsahu osobnej asistencie určenom podľa konkrétnych činností v rámci lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti.*
- **ustanovenia § 23 ods. 6 zákona o peňažných príspevkoch – povinnosť VYKAZOVAŤ POČET HODÍN VYKONANEJ OSOBNEJ ASISTENCIE ZA KAŽDÝ KALENDÁRNY MESIAC.**
  - *Poverení zamestnanci ISV overujú uvedenú povinnosť v štádiu analýzy dokumentácie, nakoľko výkazy o počte hodín vykonanej osobnej asistencie sú vo väčšine prípadov súčasťou analyzovanej dokumentácie, v odôvodnených prípadoch však môžu poverení zamestnanci ISV vyžadovať predloženie tejto zmluvy od dozorovaného subjektu priamo pri výkone dozoru.*
- **ustanovenia § 23 ods. 7 zákona o peňažných príspevkoch – povinnosť predkladať POTVRDENIE O VYPLATENÝCH ODMENÁCH OSOBNÉMU ASISTENTOVI.**
  - *Poverení zamestnanci ISV overujú uvedenú povinnosť v štádiu analýzy dokumentácie, nakoľko potvrdenia o vyplatených odmenách osobnému asistentovi sú vo väčšine prípadov súčasťou analyzovanej dokumentácie, v odôvodnených prípadoch však môžu poverení zamestnanci ISV vyžadovať predloženie tejto zmluvy od dozorovaného subjektu priamo pri výkone dozoru.*

PRI VÝKONE DOZORU SA ZOHĽADŇUJE PRIORITNÝ A PRVORADÝ ZÁUJEM OSOBY S ŤZP, TEDA ŽIŤ V RODINNOM PROSTREDÍ, POKIAĽ SA TAK ROZHODLA. VZHĽADOM NA UVEDENÉ JE JEDNÝM Z CIEĽOV ISV PRISPIEŤ K ZVÝŠENIU KVALITY POMOCI POSKYTOVANEJ V RODINNOM PROSTREDÍ, A TÝM ZVÝŠIŤ KVALITU ŽIVOTA OSOBY S ŤZP, AKO AJ OSOBY, KTORÁ OSOBE S ŤZP POSKYTUJE POMOC, VO VÄČŠINE PRÍPADOV RODINNÉHO PRÍSLUŠNÍKA.